

İnsan hakları bir Yahudi meselesi midir?

Yahudi dini üç bin yıldan daha eskidir, ancak her bireyin hakkı olan evrensel özgürlük ve özerklik hakları olarak insan hakları kavramı nispeten yenidir. Bu haklar yetkilerini dini bir dünya görüşünden değil, her insanın doğuştan sahip olduğu haysiyetten alırlar. Bu bir çelişki değil mi? İnsan hakları ile Yahudilik arasındaki ilişki nedir?

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 1948 yılında BM Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir.

Madde 1 şöyle der: "Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdanla donatılmışlardır ve birbirlerine karşı kardeşlik ruhu içinde hareket etmelidirler". Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası 23 Mayıs 1949'da kabul edildiğinde, değiştirilemez temel haklar kataloğuyla birlikte yürürlüğe girmiştir. Anayasanın 1. Maddesinde, Almanya devleti ve halkı, insan onurunun dokunulmazlığını ve "her insan topluluğunun, dünyada barış ve adaletin temeli olarak dokunulmaz ve devredilmez insan haklarını" kabul etmiştir. Medeni ve Siyasi Haklar ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeleri de içeren İnsan Hakları Beyannamesi'nin imzalanmasıyla, tüm insanların doğuştan aynı devredilemez haklara ve temel özgürlüklere sahip olduğu fikri bu ülkede kanun hâline gelmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası'nın hazırlanması ve kabulü, İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı tarihi felaketin, Yahudilere yönelik Nazi zulmünün ve dünya çapındaki mülteci akınının etkisi altında gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, insanların doğaları gereği eşit oldukları fikri 17. yüzyıldan bu yana hukuki felsefi tartışmalara dayanmaktadır. Ancak bunun kökleri antik çağlarda, çeşitli kültür ve dinlerin insana ve dünyaya bakışında yatmaktadır. Yahudilik için Tevrat'ın yaratılış anlatıları, özellikle de insanın Tanrı'ya benzerliği kavramı burada belirleyicidir. Yaratılış 1:27'de şöyle yazar: "Tanrı insanı kendi suretinde yarattı, onu Tanrı'nın suretinde yarattı; onları erkek ve dişi olarak yarattı". Bu önerme Yaratılış 5:1'de tekrarlanır ve

genişletilir. Takip eden kısımlar, tüm insan ırkının, dünyadaki tüm ulusların bu ilk insan çiftinden nasıl ortaya çıktığını anlatır. Bir haham geleneği, tüm insanların aynı orijinal ebeveynlere atıfta bulunabileceği bu efsaneyi vurgular: "Bu nedenle yalnızca bir insan yaratıldı: (...) dünyanın huzuru için, bir insan diğerine 'Benim atam senin atandan daha üstündü' demesin diye" (Miřna, Sanhedrin 4:5).

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2. Maddesi, tüm çeşitliliklerine rağmen Tanrı'nın suretini taşıyan ve bu nedenle aynı haysiyet ve eşit haklara sahip olan tüm insanların bu çoğulluğunu yansıtmaktadır: "Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge'de ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir".